

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MIHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

Andrei Rădulescu. — *Jurisprudența ca izvor de drept.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I-a.* — Impărțeață. — Bunuri succesoriale.

Tribunalul Ilfov S. I civ. cor. — Abilitare. — Lipsa acestei formalități. — Nulitate. — Cine o poate invoca.

Jurisprudența străină. — Apel civil. — Efect suspensiv. — Cu nota D-lui D. Cotrutz.

Recenzie. — A. Ionașcu. — *Jurisprudența rezumată de Sever Andru.*

JURISPRUDENȚA CA ISVOR DE DREPT¹⁾

Jurisprudența este menționată — de obicei — între izvoarele de Drept. I se contestă, totuși, de foarte mulți acest caracter, întrucât nu emană de la organul îndreptățit să creeze Dreptul, dela Puterea legiuitoare și nu este prevăzută cu o sancțiune.

Jurisprudența este opera judecătorilor, care n'au drept să creeze norme juridice, să stabilească și să ordone anumite măsuri, ci numai să aplice acele norme, interpretându-le cu ajutorul unor reguli stabilite în știința Dreptului și așa cum le dictează conștiința lor.

Ea n'are — apoi — un caracter de generalitate, cum are mai totdeauna legea. Interpretarea se face dela caz la caz. Judecătorii nu numai că n'au dreptul dar sunt datori să nu se pronunțe pe cale de dispozițiuni generale și reglementare asupra cauzelor ce le sunt supuse spre judecare. Prin repetarea continuă se stabilește jurisprudența constantă dar ea — totuși — poate fi discutată la fiecare speță. Mai mult încă, ea poate fi schimbată, oricât de demult ar fi fost fixată. În principiu nimic nu împiedică pe orice judecător să revie asupra interpretării dată până atunci, nu numai de alții ci chiar de el. Deci jurisprudența n'are un caracter de fixitate, de statornicie.

Afară de acestea, jurisprudența nu-i obligatorie, n'are o sancțiune. Nu este obligat nici cetățeanul, nici profesionistul, nici chiar judecătorul, care este

liber să interpreteze regula juridică așa cum pregătirea și conștiința lui îi indică.

Or, unul din elementele esențiale ale Dreptului este existența unei sancțiuni; nu constrângere în sensul strict al cuvântului ci un mijloc prin care să fie silit omul s'o observe, să se supui.

Cum jurisprudența n'are aceste însușiri ea nu poate fi socotită izvor de drept. Ea împreună cu doctrina rămân mijloace ajutătoare pentru cunoașterea și aplicarea Dreptului dar nu sunt izvoare de drept.

* * *

Oricât de atrăgătoare ar părea, la prima vedere aceste argumente ele sunt foarte discutabile.

Este de observat, în primul rând, că chiar dacă legea ar fi singurul izvor de drept, lipsa unei sancțiuni exprese și energice încă n'ar îndreptăți înlăturarea jurisprudenței dintre izvoarele de drept pentru că și în legi se găsesc dispoziții fără sancțiune sau în privința sancțiunii cărora este discuție.

Dar Dreptul are și astăzi ca izvor netăgăduit Obiceiul, *cutuma*, datina. Acest izvor se întâmpină și în Dreptul intern iar în Dreptul internațional are un rol foarte important. Obiceiul a fost — cum se știe — cea dintâi formă de Drept — în ordinea apariției — a fost multă vreme singura, iar ca însemnătate a ocupat locul prim până foarte târziu.

El constă din întrebuintarea repetată, într'un timp, mai mult sau mai puțin îndelungat, a unei măsuri, a unui anumit fel de a deslega o chestiune, a unui procedeu. Această repetare nu este benevolă ci are caracter obligator.

Independent de unde provine această obligativitate, din conștiința comună a grupului social unde se aplică Obiceiul, sau din voința unei autorități care hotărăște asupra chestiunii în discuție și care în genere este o autoritate judecătorească, sancțiunea există. Oamenii se conformează regulii coprinsă în Obicei nu după bunul lor plac sau din cauza unui pretins consimțământ tacit al societății, ci fiindcă știu că nu pot face altfel, că dacă n'ar respecta-o ar putea fi constrânși.

Dar jurisprudența din ce este formată? Din hotărâri care coprind părerea judecătorilor, aplicată la

¹⁾ Publicat mai întâi în italienește în *Rivista internazionale di Filosofia del Diritto* Fasc. IV-V Anul XIII. Iulie-Oct. 1933.

diverse spețe. Ei decid — e adevărat — în baza legilor, a Obiceiului dar așa cum ei le înțeleg. Deseori — însă — pe cale de interpretare ei *completează* cele coprinse în normele juridice, iar alte ori hotărăsc nu pe bază de texte ci de principii de drept. În asemenea cazuri ei *nu numai interpretează ci creiază reguli de drept*. La aceasta-i silește de altfel obligația de a rezolva procesele ce le sunt supuse și de care obligație nu pot scăpa fără a fi învinuiți de denegare de dreptate.

Este știut — apoi — că în unele din legislații se recunoaște expres dreptul ca pentru rezolvarea unui proces, când nu este o dispoziție în lege sau în dreptul cutumiar, să judece după regulile pe care le-ar stabili dacă ar fi legiuitor. În acest rol pretorian nu mai este îndoială că judecătorii pot crea dreptul.

Deci iată situații din care se vede că jurisprudența poate avea un rol de creatoare a normelor juridice.

Numai aceste constatări sunt suficiente pentru a o recunoaște ca izvor de drept.

Această misiune se poate întâlni chiar într-o hotărâre izolată, mai ales când emană dela o instanță supremă.

În genere, însă, pentru a se vorbi de jurisprudență bine stabilită, este nevoie de o serie de hotărâri, de o repetare a interpretării date; cu cât sunt mai multe în acelaș sens cu atât are mai multă autoritate. Jurisprudența este, în realitate, un fel de a înțelege o normă de drept și de a o aplica într'un timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Deci, cași la Obiceiu, găsim și aci elementul repetării.

* * *

Jurisprudența coprinde și *elementul obligativității*. Este drept că în regulă generală nu stă scris undeva că este obligatorie dar este prea cunoscut că repetata aplicare face să aibă, măcar în parte, și acest caracter.

În adevăr chiar interpretarea unei instanțe de primul grad se impune cel puțin pentru cei ce se vor înfățișa înaintea acelei instanțe cu cauze similare. Și aceasta mai ales *când* acea interpretare se repetă.

Este posibil ca acea interpretare să nu fie admisă de instanțele superioare și hotărârile respective să fie reformate. Nu toți însă uzează de căile de reformare și, în tot cazul, până ce se va fi pronunțat reformarea, modul de interpretare al instanței de jos este respectat de cei ce au acolo chestiuni similare.

Acest respect, această autoritate este cu atât mai mare, cu cât instanța este de un grad mai înalt. Modul ei de interpretare este respectat nu numai de justițiabili, de avocați, ci și de judecătorii dela instanțele inferioare, care nu o pot desconsidera. Este just că ei pot să nu primească acea interpretare, că pot rezista unei jurisprudențe, pe care o socotesc greșită, dar cât timp și în folosul cui? Dacă jurisprudența este bine fixată instanțele superioare nu vor ceda și vor reforma hotărârile aceluia judecător. Din

această rezistență vor suferi părțile care pierd vreme, și măresc cheltuielile. Iată că jurisprudența se impune; poate că uneori impunerea e mai puternică decât a legii, care poate fi interpretată într'un sens mai larg sau mai strîmt.

Este drept — iarăși — că jurisprudența poate fi schimbată. Chiar judecătorul care a admis o interpretare poate să și-o modifice, în anumite împrejurări. E știut, însă, că schimbările în jurisprudența bine fixată nu se fac des și ușor. Sunt jurisprudențe ne schimbate de decenii, dacă nu și mai mult. Până la schimbare ea însă își produce toate efectele. Dealtminteri Obiceiu — necontestat izvor de drept — nu se schimbă, nu evoluiază, nu se uită? Jurisprudența are din contră însușirea că este mai bine cunoscută, mai bine precizată ca normă de drept, uneori poate mai statornică și în orice caz cu mai multă autoritate, în deosebi în Statele de azi.

În aceste State jurisprudența instanței supreme se bucură de un prestigiu și de o autoritate foarte mare. Doctrina, din ultimele decenii, o urmează iar legiuitorul se inspiră, caută îndrumări tot în ea.

Ceiace aduce un mare rău acestei autorități a jurisprudenței este schimbarea, variația. S'a ajuns la ideea că este de preferat o jurisprudență mai puțin bună, din punct de vedere al principiilor, al textelor și chiar al dreptății, decât una mai bună dar schimbată prea des.

Puterea ei obligatorie este evidentă. Fără texte care s'o proclame expres, obligativitatea jurisprudenței rezultă din natură și din modul de alcătuire și de aplicare al ei.

Intrucât are caracterele expuse mai sus, *jurisprudența trebuie socotită ca izvor de drept.*

Nu mai stăruim asupra rolului — pe care desigur i-l recunoaște oricine — de a ajuta pentru aplicarea legilor, de a da directive legiuitorului și de a contribui pentru lămurirea textelor și învățarea Dreptului în genere, rol care indirect duce la crearea normelor juridice.

* * *

Cele arătate până aci se pot aplica jurisprudenței aproape din toate țările. În unele însă caracterul jurisprudenței ca izvor de drept este și mai pronunțat și nici nu mai poate fi discutat. Mai ales în acelea, unde codificarea este mai redusă, jurisprudența îndeplinește aproape în totul funcțiunea Obiceiului, reprezintă un adevărat drept cutumiar; instanțele se întemeiază pe ea în mod expres, iar profesioniștii trebuie s'o cunoască în diversele ei aplicări.

În alte State sunt texte care-i recunosc expres un caracter obligatoriu și o impun ca atare în rezolvarea pricinilor.

Între acestea din urmă este și *România*.

În organizarea judecătorească, introdusă după unirea celor două Principate: Țara Românească și Moldova, s'a urmat sistemul țărilor latine și în special al Franței. Fiecare instanță, fiecare judecător are

toată libertatea în exercitarea dreptului de a interpreta și aplica legile.

Curtea de Casație, înființată la 15 Martie 1862, are drept misiune, între altele, să asigure unitatea de jurisprudență. Pentru realizarea acestui scop s'au admis și aci dispozițiile din legile acelor țări. Dacă o hotărîre era casată, afacerea era trimisă, pentru o nouă judecare la altă instanță de acelaș grad, Curte de Apel sau Tribunal. Acestea judecau, în deplină libertate, problema nu numai în fapt ci și în drept.

Dacă instanța de trimitere judeca, asupra problemei de drept, la fel ca și instanța primă, a cărei hotărîre fusese casată și dacă se făcea un nou recurs în Casație, pentru aceleași motive, afacerea, de astă dată, era judecată de Inalta Curte în Secțiuni-Unite. Aceasta putea să schimbe modul de vedere, cuprins în decizia de casare anterioară și să respingă recursul sau să păstreze acelaș fel de interpretare, casând a doua oară. În acest din urmă caz ea trimitea procesul la altă instanță similară cu acelea ale căror hotărîri fuseseră casate. Instanța de trimitere care judeca afacerea pentru a treia oară, era datoră să se conformeze deciziei Inaltei Curți, dată în secțiuni-unite, asupra punctelor de drept, care fuseseră rezolvate prin admiterea recursului.

Prin urmare judecătorii dela această a doua instanță de trimitere nu mai aveau libertatea — recunoscută oricărui judecător — *ci erau obligați să urmeze felul de a judeca, interpretarea Supremei Curți*. Nu se prevedea însă ce se va face când ei nu s'ar fi supus, deși în practică era greu să se întâmple aceasta.

Dacă, însă, afară de motivele de drept rezolvate de Curtea de Casație în chipul arătat, mai erau și alte motive, instanța de trimitere își păstra toată libertatea în privința judecării lor.

Restricțiunea adusă libertății judecătorului avea ca scop principal asigurarea unității de jurisprudență. În acest interes superior și pentru a se termina odată procesul, s'a găsit că se poate impune judecătorilor dela instanțele de fond un fel de a judeca, stabilit de cea mai înaltă instanță și în alcătuirea ei cea mai largă: secțiuni-unite.

În asemenea cazuri jurisprudența Inaltei Curți avea, cum se vede, caracter obligator chiar față de judecători.

* * *

După război s'a mers mai departe în acest sens.

În 1921 prin legea agrară, prin care s'a legiferat asupra exproprierii marilor proprietăți, s'a făcut o abatere dela normele anterioare. Prin acea lege recursurile contra deciziilor pronunțate de Curțile de Apel pentru fixarea prețului terenurilor expropriate n'au fost lăsate în competența secțiunii Casației, care judeca în materie de expropriere, după legea organică a acestei instanțe ci au fost date secțiunilor unite. Această derogare a fost introdusă cu scopul de a se termina mai repede operațiunile exproprierii, care agitaau prea mult țara.

Deciziunile pronunțate în secțiuni-unite, în caz de casare, sunt obligatorii pentru instanța de trimitere: „Dacă Inalta Curte casează hotărîrea, Curtea de trimitere este datoră să se supună hotărîrei Curței de Casație”; astfel prevede art. 35 al. ultim al acelei legi. Prin legea Curții de Casație, modificată în 1932, aceste recursuri au fost date în competența secției I a Inaltei Curți care le va judeca, după regula generală aplicabilă tuturor recursurilor, în care — cum vom vedea mai jos — obligativitatea s'a menținut.

Tot în vederea acestei exproprieri numită „pentru utilitate națională” s'a creiat o instanță specială, Comitetul Agrar, format din magistrați dela Casație și specialiști, un fel de Curte de Casație în materie de expropriere agrară. Ea, între alte atribuțiuni, avea și pe aceia de a judeca cererile de revizuire asupra hotărîrilor definitive date în materie de expropriere.

Dacă era admisă cererea de revizuire lucrarea de expropriere era trimisă înaintea altei comisiuni, de gradul aceleia a cărei hotărîre a fost revizuită.

În asemenea caz, s'a prevăzut în regulament, care în virtutea unui text al legii, o completează, că *deciziunea Comitetului Agrar privitoare la chestiunile de drept și la interpretarea legilor și regulamentelor este obligatorie pentru comisiunile de trimitere*. Ele „sunt ținute să se conforme în totul, rămânând însă libere în ceea ce privește judecarea chestiunilor de fapt”.

S'a luat măsuri și pentru cazul când ele n'ar respecta această obligațiune; atunci Comitetul Agrar în plenul său, iar nu într-o secțiune — va hotărî asupra revizuirii atât în drept cât și în fapt, în chip definitiv.

Astăzi această instanță a fost desființată și atribuțiunile ei, de ordin juridic, au fost trecute Curților de Apel.

Prin dispozițiile citate se consacră astfel obligativitatea jurisprudenței.

Pentru toate celelalte recursuri sistemul cuprins în legea Casației a fost în vigoare până la 1 Ianuarie 1926 și a dat rezultate foarte bune pentru unitatea jurisprudenței române.

Prin noua lege a Curții de Casație, pusă în vigoare la acea dată, s'a schimbat în parte sistemul — sub influența ideilor austro-maghiare — întinzându-se puterea obligatorie a deciziilor instanței supreme.

După noua lege, în caz când o hotărîre este casată, Inalta Curte — în regulă generală — trimite afacerea spre judecare, la aceiași instanță, a cărei hotărîre a fost casată. Aci judecata se va face de către altă secție sau, când nu este altă secție, de către alți judecători decât aceia care dăduseră prima hotărîre. În mod excepțional Curtea poate trimite afacerea și la altă instanță de acelaș grad.

Instanța, înaintea căreia a fost trimis procesul, după casare, nu mai are libertatea deplină de a judeca și hotărî — ca sub vechia lege — după priceperea și conștiința sa.

În asemenea cazuri „deciziunile Casației asupra punctelor de drept soluționate sunt obligatorii pentru instanța de fond”.

Puterea obligatorie a acestor deciziuni este sancționată prin aceia că judecătorii, care vor rezista și nu vor adopta interpretarea Curții de Casație, vor fi dați în judecata Comisiunii disciplinare.

Aceste norme au fost păstrate și în legea din 1932.

Astăzi — deci — în România nu deciziile Secțiunilor-Unite, date în ipoteza prevăzută de legea veche, care nu se mai poate prezenta, ci *deciziile oricărei secțiuni, în procesele de competența lor, sunt obligatorii pentru instanțele de trimitere*. Unitatea de jurisprudență tot va fi păstrată pentru că secțiunile au competență specială pe materii, iar în caz de conflict sau de deosebire de interpretare între 2 secțiuni a facerea va merge în secțiuni-unite. Se înțelege de la sine că sunt obligatorii și deciziile date în secții-unite.

Sistemul prevăzut pentru Casație se aplică și altor instanțe, care exercită rolul de instanțe de casare, ca de ex.: Curțile de Apel în afaceri fiscale și unele penale.

Ceiace interesează pentru subiectul nostru — lăsând de o parte dispozițiile de amănunt — este că prin noul sistem, coprin în organizarea Casației, libertatea judecătorilor de fond a fost și mai restrânsă iar *jurisprudența Casației a căpătat, printr'un text expres, putere obligatorie, prevăzută cu o severă sancțiune*.

Nu este de prisos să relevăm că chiar judecătorii dela Casație sunt obligați să respecte jurisprudența acestei instanțe. O interpretare dată asupra unui punct de drept, o jurisprudență — dată în complectul obișnuit de 7 membri — nu poate fi schimbată timp de 5 ani, iar dacă se crede că ar trebui modificată, ea trebuie dedusă înaintea complectului de divergență. Când însă jurisprudența a fost stabilită într'un complect de divergență — 11 membri — sau în secții-unite ea nu poate fi schimbată, acelaș timp, decât trimițând-o în judecata secțiunilor-unite unde trebuie să fie cel puțin 31 membri.

Nu trebuie dar să se creadă că Înalta Curte ar avea neștirbit dreptul de a-și schimba jurisprudența oricând și oricum.

Nu se poate deci spune că deși e obligatorie pentru instanța de trimitere, jurisprudența Casației poate fi ușor schimbată. Prin aceste dispoziții s'a asigurat, în mare parte, și statornicia jurisprudenței.

Este adevărat că obligativitatea se referă la procesul supus instanței de trimitere iar în alte spețe judecătorul este liber să aibă altă părere. Deoarece însă jurisprudența nu poate fi schimbată oricum — și în realitate nu se schimbă așa de ușor — autoritatea, obligativitatea ei se va aplica la toate cazurile similare; rezistența instanțelor de fond este aproape totdeauna fără alt efect — c'um s'a mai spus — decât să prejudicieze pe justițiabili.

Astfel fiind, iată că jurisprudența capătă și caracterul de generalitate, cași o dispoziție de lege.

Nu discutăm acum dacă sistemul introdus prin noua lege este mai bun decât al legii anterioare. Numai după o experiență mai îndelungată se va putea formula o apreciere dreaptă. Destul să constatăm că

în noul sistem hotărârile Casației — în privința punctelor de drept rezolvate — au putere obligatorie, recunoscută expres și sancționată în chipul arătat; în aceste condițiuni ele sunt ordine pentru instanțele de trimitere, care trebuie să se conformeze. Nu mai poate fi îndoială că noua lege face din jurisprudență izvor de drept. Este locul chiar de a repeta că autoritatea ei este mai mare, în aceste cazuri, de cât a legii pentru că judecătorul nu mai are voie s'o comenteze, s'o interpreteze, ci e dator să i se supună.

În dreptul românesc avem, însă, o dispoziție care reprezintă un pas și mai înainte în această direcție. Se impun instanțelor — prin autoritatea și prestigiul Înaltei Curți — soluțiile acestora date în recursurile introduse în interesul legii, dar avem un caz unde impunerea este consacrată expres.

Prin legea de organizare judecătorească din 1925 s'a dat în competența Curților de Apel și judecarea recursurilor în materie fiscală. Era de așteptat însă că se poate ajunge la interpretări diferite între secțiunile aceleiași Curți sau ale diferitelor Curți și nu se va mai păstra unitatea de jurisprudență.

Pentru a se înlătura acest neajuns s'a prevăzut, în această lege, că Procurorul general al Curții de Casație în caz de contrarietate între deciziunile Curților de Apel, în materie fiscală, are dreptul să deducă chestiunea de principiu înaintea Curții de Casație, secțiuni-unite spre a stabili unitatea de interpretare a legii.

„Această interpretare devine obligatorie pentru toate instanțele”, ea însă n'are nici o influență asupra deciziilor, care au provocat-o (art. 2 alin. 6—7).

Și cum legea Curții de Casație — care este dreptul comun în materie de recurs — coprinde sancțiunea citată pentru cei ce nu s'ar supune, ea va fi aplicabilă și în această materie.

Iată — deci — un fel de a înțelege, de a aplica, de a fixa o normă de drept, uneori adevărată creațiune, impus de Suprema Curte tuturor instanțelor și pentru toate cauzele asemănătoare. Ce ar putea edicta mai mult legiuitorul? Ce-i lipsește acestei opere a Curții de Casație, când are elementele: general și obligator? Se mai poate susține că nu întrunește tot ceea ce trebuie unui izvor de drept?

Din această scurtă expunere rezultă că și în alte țări dar în special în România, *jurisprudența trebuie neapărat considerată ca izvor de drept*.

ANDREI RADULESCU

Consilier la Curtea de Casație
Profesor la Academia de Comerț
Membru al Academiei Române

Rugăm cu multă stăruință pe Domnii abonați să dea prețiosul lor sprijin acestei vechi reviste, achitând costul abonamentului.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 13 Ianuarie 1933

Președinția D-lui I. Manu, consilier

Const. P. N. Stanciu cu Ilie Stanciu

IMPĂRȚEALĂ. — BUNURI SUCCESORALE. — DACĂ ÎN APEL SE POATE DEDUCE ȘI ALTE BUNURI A CĂROR ÎMPĂRȚIRE NU A FOST CERUTĂ LA PRIMA INSTANȚĂ. — ART. 327 PR. CIVILĂ ȘI 730 ȘI URM. CODUL CIVIL.

Este admisibilă cererea făcută în instanța de apel, de a fi adus la masa succesorală un bun, care nu a fost cerut la prima instanță, aceasta neconstituind o cerere nouă, ci numai un mijloc de lichidare deplină a partajului, deoarece bunul ast-fel cerut a fi integrat în masa succesorală, era implicit un element component al messei succesorală, a cărui integrală stabilire forma însăși obiectul acțiunii de împărțeaală.

No. 38. — Admis recursul făcut de Const. P. N. Stanciu în contra sentinței No. 133/932 a Trib. Prahova S. IV în proces Ilie Stanciu și alții.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Constantin Neagoe R. Stanciu, în contra sentinței civile Nr. 133/932 a Tribunalului Prahova S. IV-a.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimații Ilie N. R. Stanciu și Maria Cosma N. R. Stanciu, chiamă în judecată pe recurentul Constantin Neagoe R. Stanciu și ceilalți intimați pentru eșirea din indiviziune și partajarea în cinci părți egale, a unui loc situat în vatra satului Seciurile, jud. Prahova, în suprafață de 1 ha. 7852 m. p. având pe el casă, grădină de legume și pomi, rămas moștenire dela părintele lor, Neagoe R. Stanciu : că prima instanță — judecătoria mixtă Câmpina — a admis în principiu acțiunea, a recunoscut intimaților și recurentului dreptul la câte 1/5 parte din locul indicat, dispunând împărțirea lui ; că recurentul a făcut apel, iar în ședința dela 23 Aprilie 1931 a Tribunalului Prahova S. IV-a, a introdus cerere reconvențională pretinzând că și intimații să aducă la masa succesorală toată averea mobilă ce au primit-o dela autorul comun, cum și ca să se scoată din masa succesorală construcțiunile și plantațiile aflate pe locul din litigiu, întrucât sunt făcute de dânsul cu bună credință și în fine cu intimatul Ilie N. R. Stanciu să raporteze și un loc de 8700 m. p. situat în comuna Sotriile ; că în dovedirea acestei cereri, Tribunalul prin jurnalul Nr. 2347 din 18 Noembrie 1931, a admis recurentului dovada cu martori, fără ca intimații să se fi opus, rezervându-și proba contrarie : că apoi prin sentința atacată cu recurs, tribunalul a admis apelul și cererea reconvențională a recurentului numai în parte și

anume numai în ceea ce privește construcțiunile și plantațiile, despre cari constată că sunt făcute de către recurent : că în ce privește celelalte dispozițiuni din hotărârea primei instanțe, tribunalul le menține ; că pentru a da această soluțiune Tribunalul constată, că la prima instanță, la termenul de 30 Ianuarie 1930, recurentul a fost prezent fără să fi cerut a se aduce de către intimați la masa succesorală terenul sau lucrurile ce le-ar fi primit aceștia de la decujus ; că arată Tribunalul — partajul nu este nul dacă nu cuprinde întreaga avere succesorală și că în apel nu se poate introduce la masa succesorală alte lucruri, dacă nu s'au cerut la prima instanță, aceasta constituind, o cerere nouă nepermisă de art. 327 pr. civ. ; că pentru această Tribunalul nu ia în considerare cererea de a aduce la masa succesorală lucrurile ce se pretindea de recurent a fi fost primite de intimați dela decujus.

Văzând motivul de casare formulat de recurent ;

„Violarea art. 327 proc. civ. și a art. 736 și urm. „c. civ.“

„Acțiunea de partaj este o cerere de lichidare între moștenitori și fiecare dintre ei este în drept să ceară lichidarea deplină, formându-se masa succesorală din tot ce compune această masă ca imobile, mobile etc. raportându-se tot ce a primit etc. Cererea de aducere la masa de împărțit a unei averi nu este o cerere nouă ; orice pretențiune ivită între succesori nu formează acțiuni cu cauză juridică distinctă, ci constituie mijloace de lichidare deplină pentru ca prin partajul deplin să se compenseze pretențiunile reciproce.

„Cererile de raporturi și pretențiuni de această natură s'au primit totdeauna nu ca cererinoi în apel, ci ca mijloace de lichidare susceptibile de a fi propuse pentru prima oară în apel. Invoc în acest sens o jurisprudență constantă a Inaltei curți.

„Tribunalul îndepărtându-i probele după ce le admisesse, m'a lipsit de dreptul de a lichida definitiv o succesiune, pe motiv că partajul nu este nul, nefiind toată averea trecută de reclamanți, deși eu nu am cerut nulitatea partajului, ci desăvârșirea lui.

„Judecând astfel Tribunalul a făcut o greșită aplicațiune a art. 736 și urm. c. civ.

Având în vedere că prin motivele de casare se critică soluțiunea Tribunalului imputându-i-se violarea art. 327 pr. civilă și art. 736 și urm. cod. civil.

Că în desvoltarea motivului de casare se susține, că cererea de aducere la masa succesorală a unei averi, chiar dacă nu a fost formulată în prima instanță, ea poate fi făcută în instanța de apel, pentru că nu este o cerere nouă, ci un mijloc de lichidare deplină a partajului.

Având în vedere că în acțiunile de împărțeaală succesorală, întrucât fiecare dintre părți are în raport cu stabilirea dreptului lor, în acelaș timp situația de reclamant și pârât și întrucât atari acțiuni poartă în principiu asupra totalității patrimoniului succesoral, ur-

mează de aci, că dacă una din părți a cerut prima dată în apel, aducerea unui bun la masa succesorală, această cerere nu poate fi considerată ca o cerere nouă în apel, interzisă de art. 327 proc. civ. pentru că bunul astfel cerut a fi integrat în masa succesorală, era implicit un element component al masei succesoriale, a cărei integrală stabilire forma însăși obiectul acțiunii de împărțală.

Că astfel fiind urmează în speță, că numai prin violarea art. 327 pr. civ. și a principiilor existente în materie de împărțală, Tribunalul a înlăturat cererea făcută de rocurent în apel, de a se aduce la masa succesorală unele bunuri ale succesiunii, pentru că chiar dacă în prima instanță această cerere nu ar fi făcută, sau ar fi fost abandonată de recurent, încă el o putea formula în apel, fără ca ea să constituie o cerere nouă în sensul art. 327 proc. civ.

Că, deci, motivele de casare prin care se critică procedarea tribunalului sunt întemeiate și recursul urmează a fi admis, a se casa sentința atacată și a se trimite cauza aceluiași tribunal spre a judeca din nou.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I CIV. COR.

Audiența din 6 Septembrie 1933

Președinte D-l Hariton Udrea, Judecător

Banca Elvețiană și Română cu Petre Popa

ACT ÎNCHEIAT FĂRĂ ABILITARE. — CARACTERUL NULITĂȚII: DACĂ SE POT DA LA O PARTE ACESTE ACTE ÎN RĂPĂRĂ. — SOLUȚIE NEGATIVĂ.

1° Când pentru validitatea unui act se cere abilitarea uneia din persoanele ce încheie actul, măsura abilitării fiind o măsură de protecție, numai persoana neabilitată, sau cei în favoarea cărora este prescrisă abilitarea, pot să ceară anularea actului, iar până la anularea actului de justiție, actul își păstrează întreaga sa valabilitate.

2° Titlurile prezentate de părți cercetându-se sumar în ordonanțele prezidențiale, pentru a se vedea de ce parte este aparența dreptului, — pe această cale nu se poate da la o parte un act atins de o nulitate relativă, chiar dacă viciul de care este atins actul este în evidență dela prima cercetare, fiindcă până la anularea actului de justiție, el constituie un titlu valabil pentru parte.

Ord. No. Respinsă cererea de ordonanță prezidențială.

Noi Președintele,

Asupra cererii făcută de Banca Elvețiană și Română, S. A. cu sediul în București, Str. Smârdan, prin reprezentanții legali ai acesteia,

de a se da o ordonanță prezidențială în conformitate cu art. 66 bis pr. civ., pentru expulsoarea pârâtului Petre Popa, dintr'o cameră dela etajul 3 al imobilului din Str. Academia No. 2, pentru motivul că pârâtul deține această cameră fără nici un titlu;

Având în vedere că pârâtul a susținut, că el are un contract de închiriere asupra camerei din imobilul din Str. Academia No. 2, încheiat cu girantele administrator, numit cu ocazia urmăririi de venituri generale ale imobilului, că contractul este făcut pe termen de un an, începând dela 23 Aprilie 1933; că pârâtul a susținut, că el având un titlu, alegația din petiția introductivă, că deține camera fără nici un titlu, nu mai poate să stea în picioare, și în consecință, pârâtul a cerut respingerea cererii făcute;

Având în vedere că din actele depuse la dosar, se constată că la stăruința creditorului Elias Focșaner, s'a înființat o urmărire generală de venituri, pe imobilul debitorului Henry Goldemberg, numindu-se acesta ca girante-administrator; că prin jurnalul de numire al girantului, determinându-se atribuțiile acestuia, s'a arătat, că închirierile se vor face de girante, după facerea a două publicații, și cu aprobarea Tribunalului; că girantele după ce a fost pus în posesie la 10 Aprilie 1933, la 18 Aprilie a încheiat contractul de închiriere cu pârâtul, pe termen de un an începând dela 23 Aprilie 1933, fără însă să aibă aprobarea Tribunalului; că la 10 Iunie 1933, pe baza unei adrese a Curții de Apel București S. III, s'a desființat urmărirea de venituri, punându-se în vedere chiriilor cu această ocazie, ca pe viitor să plătească chiriile Băncii Elvețiene și Române;

Că prin cererea de față Banca Elvețiană și Română solicită expulsoarea pârâtului, susținând că contractul de închiriere exhibit de acesta, neavând nici o valabilitate, el nu poate să constituie un titlu, care să fie o piedică la obținerea ordonanței prezidențiale;

Considerând că atunci când pentru validitatea unui act, se cere abilitarea uneia din persoanele, ce încheie actul, măsura abilitării este o măsură de protecție; că actul încheiat fără această abilitare, poate să fie atacat

numai de persoana neabilitată, sau de cei în favoarea cărora este prescrisă abilitarea, nu însă și de persoana, care a avut deplina capacitate de a contracta; că nulitatea actului, încheiat în aceste condițiuni, este o nulitate relativă; că această nulitate se pronunță de justiție, iar până la anularea actului de justiție, actul își păstrează întreaga sa valabilitate.

Considerând că pe cale de ordonanță prezidențială, titlurile prezentate de părți se cercetează sumar, pentru a se vedea de ce parte este aparența dreptului; că însă un titlu prezentat nu se poate da la o parte, când operația juridică cuprinsă în el este atinsă de o nulitate relativă, chiar dacă această nulitate este în evidență dela prima cercetare; că până la anularea de către justiție a actului juridic, actul își păstrează valabilitatea lui; că în situația aceasta titlu prezentat în instanța de *référé*, este un titlu valabil, fiindcă nu în această instanță se poate discuta valabilitatea negoțiului juridic, ci numai pe cale obișnuită, când se cere desființarea lui;

Având în vedere că contractul de închiriere, prezentat de pârât, fiind făcut de administratorul-girante fără abilitare, este un contract anulabil; că până la desființarea lui de justiție, el constituind un titlu valabil pentru pârât, acesta îl poate pune în instanța de *référé*; că negăsindu-se deci pârâtul fără titlu în imobil, în cazul acesta cererea de a se da ordonanță prezidențială se găsește nefondată și în censecintă se respinge.

Pentru aceste motive, respingem cererea.

Președinte: *Hariton Udrea*

JURISPRUDENȚA STRAINA

APEL CIVIL. — Efect suspensiv. Decizie de confirmare. Hotărâre ordonând desființarea unui contract într'un interval determinat în caz de neexecutarea prestațiunii. Punctul de plecare menținut de Curte. Obligare nouă.

Art 457 Pr. Civ. (art. 337 Pr. rom. vechiu, desființat) care atribue apelului un efect suspensiv, are de unic obiect de a opri forța executorie a hotărârei atacate, atât timp cât n'a fost statuat asupra apelului; el nu aduce nici o atingere dreptului rezultând pen-

tru intimat din dispozițiunile hotărârei atacate cu apel atunci când această hotărâre este confirmată. Prin urmare în caz de confirmare a unei hotărâri prevăzând desființarea unui contract, din lipsa părții de a face, într'un interval determinat, prestațiunile puse în sarcina sa, termenul acordat a continuat să curgă în timpul instanței de apel și aceasta chiar atunci când decizia confirmatoare ar aduce, contra apelantului, respins în apelul său, noi condamnări.

(**Cass. Ch. Req.** 17 nov. 1933 *Gazette du Palais* 3 déc. 1930; *Dalloz Hébd.* 1930 p. 605; *Récueil des Somm. de la Jur. Française* 1931 Fevrier. No. 2 p 188).

OBRERVAȚIE. — Vechiul nostru art. 337 Pr. Civ. avea cuprinsul următor: „Apelul dat în formele și termenele prescrise mai sus, suspendă executarea hotărârilor dela prima instanță, afară numai dacă tribunalul n'a ordonat în sentință executarea provizorie, conform cu cele zise la art. 129”. El a fost desființat ca inutil la modificarea codului dela 1900 în urma redacțiunii noi a art. 155 Pr. Civ. Astfel art. 457 Pr. Civ. fr. căruia vechiul nostru text îi corespundea în parte nu mai are azi corespunzător. Totuși prin redactarea art. 155 Pr. Civ. efectul suspensiv al apelului este la fel la noi ca și la francezi. De altfel și din al. I a art. 338 Pr. Civ. care se ocupă de suspendarea execuțiunii provizorii rezultă că despre altă executare nu poate fi vorba ce hotărârea primei instanțe a fost apelată.

Jurisprudența franceză recunoaște art. 457 Pr. Civ. rolul de a opri forța executorie a hotărârei, până când s'a statuat în apel și că el nu aduce nici o atingere drepturilor intimatului, pentru cazul când apelul ar fi respins, de unde se conchide, că dacă este caz de confirmare, despăgubirile trebuie să fie calculate din ziua fixată prin hotărârea primei instanțe și nu numai dela data deciziei de confirmare (*Cass. civ.* 24 Janvier 1865, *Sirey* 65. 1. 84, *Dalloz P.* 65. 1. 266; 26 Janvier 1870 *Sirey* 70, 1, 159, *Dalloz P.* 70, 1, 88; 15 nov. 1881 *Sirey* 82, 1, 52, *Dalloz P.* 82, 1, 134; *C. Appel Lyon* 16 mars 1893, *Dalloz P.* 94, 2, 376). În sens contrariu se pronunță însă doctrina prin *Garsonnet*, *Traité théorique et pratique de proc. civile*, Tome V-ème par. 954 pag. 209, *Crépon Traité de l'appel en matière civile*, Tome II-ème No. 2913 și o parte din jurisprudență (*C. Appel Bordeaux* 6 février 1856, *Sirey*, 56, 2, 701, *Dalloz P.* 57, 2, 53; *C. Appel Paris* 31 déc. 1859 *Sirey* 60, 2, 429, *Dalloz P.* 61, 5, 26; *C. Appel Rouen* 18 nov. 1868, *Sirey* 69, 2, 256; *C. Appel Dijon* 25 janvier 1878, *Sirey* 78, 2, 103, *Dalloz P.* 78, 2, 37; *C. Appel Paris* 1 avril 1882, *Dalloz P.* 82, 1, 229).

Aplicațiunea textului este interesantă în materie de daune cuminatorii considerate ca mijloc de executare în care caz daunele interese sunt datorate dela data deciziei confirmative. Suprema Curte Franceză. în Secțiuni Unite a decis însă că dispozițiunea art.

457 Pr. Civ. după care apelul este suspensiv este generală, absolută și nu comportă nici deosebire, nici excepțiune (*Cass. Ch. Rénnes* 12 juin 1909, *Sirey* 1910, 1, 545).

D. COTRUTZ

Recenzie

SEVER ANDRU. — *Jurisprudența Rezumată. Deciziuni pronunțate de Inalta Curte de Casație și Justiție. Vol. I Deciziuni civile și comerciale privitoare la procese din Ardeal judecate în cursul anilor 1921—1931.*

Cartea Românească, București, 1933.

Această culegere de jurisprudență împlinește o mare lacună a bibliografiei juridice ardelenice. Înainte de publicațiunea ei, deși au trecut 15 ani dela Unire, nimeni nu se gândise să pună la dispozițiunea oamenilor de legi din Ardeal o culegere complectă și metodic clasată a deciziunelor Curței de Casație privitoare la dreptul ardelenesc, cu toate că Inalta noastră Curte are marea misiune de a da o interpretare românească dreptului de origine austro-maghiară a Ardealului. De aceea, și astăzi, ca și în primii ani dela Unire, juristul ardelean e mai degrabă tentat să recurgă la jurisprudențele Curiei maghiare, decât să cerceteze — cu atâtea dificultăți în lipsa unei culegeri de jurisprudență — dacă Curtea noastră de Casație s'a pronunțat asupra chestiunii și în ce sens.

Căci, până acum, a cerceta jurisprudența Casației noastre însemna a lua an cu an Buletinul Inaltei Curți, a examina deci o serie de volume, a ceti în aceeași chestiune o mulțime de deciziuni, și utile și neutile, a examina mai departe an cu an revistele noastre de jurisprudență, deci încă o serie de volume, pentru a descoperi până la sfârșit o singură deciziune care să te intereseze sau chiar pentru a descoperi ca Inalta Curte nu s'a pronunțat încă asupra chestiunii.

Toată această cercetare anevoioasă pentru un rezultat nesigur nu mai este astăzi necesară, datorită culegerii de jurisprudență a D-lui Sever Andru. Într'un singur volum se găsesc adunate la un loc toate deciziunile mai importante ale Curței noastre de Casație pronunțate dela 1921 până la 1931 cu privire la dreptul civil și comercial al Ardealului. Un index alfabetic pe materii, bine întocmit, cât și un index al textelor de lege aplicate, dau cercetătorilor puțința de a examina, în mod complect și într'un timp foarte scurt, jurisprudența Inaltei noastre Curți.

Apropiată votare a noilor coduri de unificare nu va micșora întru nimic utilitatea acestei culegeri de jurisprudență, căci, pe de o parte, în materie civilă nu se unifică deocamdată decât *Teoria generală a legii, Persoanele și Familia* — aci sunt cuprinse și *Convențiunile matrimoniale*, — rămânând mai departe

în vigoare din dreptul ardelenesc *Bunurile, Obligațiunile, Contractele speciale, Garanțiile, Succesiunile și Donațiunile*, iar, pe de altă parte, chiar în ce privește materiile cari se unifică, știut fiind că noul legiuitor s'a inspirat într'o largă măsură din instituțiunile dreptului ardelenesc, culegerea va fi necesară, nu numai în Ardeal ci în întreaga țară, pentru a se putea cunoaște jurisprudența Curței noastre de Casație cu privire la acele instituțiuni cari vor fi constituit isvorul de inspirațiune a noilor legiuri.

Iată, deci, dubla utilitate practică a culegerii D-lui Dr. Andru. Dar noi, mai vedem și o alta, de ordin teoretic, și anume aceea de a permite doctrinarilor să studieze cu mai multă ușurință, dacă, și în ce măsură, jurisprudența Curței noastre de Casație a transformat dreptul ardelenesc și mai cu seamă dreptul consuetudinar maghiar al regiunii de Vest, sub influența spiritului și a concepției juridice române formate pe baza codului Napoleon. După cum dreptul consuetudinar maghiar a suferit, cu toate împotrivirile și desmințirile juriștilor unguri, o marcantă influență a codului civil austriac din 1811, tot astfel s'ar putea ca, astăzi, el să sufere, într'o oarecare măsură și influența Codului Civil român. Este în tot cazul o ipoteză de studiat și aceasta cu atât mai mult cu cât nouă ne-a fost revelată de unele asemenea transformări constatate într'o rapidă cercetare a acestei culegeri.

D-l Avocat Sever Andru și-a constituit un mare merit, atât prin ideia de a fi venit cu această publicațiune, cât și prin felul serios cum a știut să o întocmească, prezentându-ne astfel, într'un domeniu cu totul lipsit de cercetări juridice cu caracter românesc, o culegere de jurisprudență complectă, metodic clasată și ușor de cercetat. Nu ne mai rămâne decât să ne exprimăm o dorință, aceea de a vedea continuat acest început prin extinderea culegerii la celelalte ramuri ale dreptului și prin complectarea ei în viitor cu noile jurisprudențe ale Casației.

A. Ionașcu

Profesor la facultatea de drept din Oradea

GREFA TRIBUNALULUI ILFOV SECȚIA I-a C. C.

EXTRACT No. 5752 1934 Ianuarie 25

Prin sentința acestui Tribunal cu No. 124 din 8. Decembrie 1933, s'a aprobat modificările statutelor Asociației „Corpul Absolvenților Școalei Superioare de Comerț din România”, cu sediul în București, astfel cum au fost votate de adunarea generală extraordinară din 8 Octombrie 1933 și autentificate de Tribunalul Ilfov S. Notariat la Nr. 29184/933, și conform art. 84 și următorii din legea persoanelor juridice, s'a trecut în registrul respectiv unde este înscrisă Asociația.

Atestă prezentul extras pentru a se publica în *Revista „Dreptul”*.

Grefier, *Indescifrabil*

Dos. No. 370/926